

Meddelande om en europeisk grön giv 2019/20:FPM13

Statsrådsberedningen

2020-02-18

Dokumentbeteckning

KOM(2019) 640

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL
EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA RÅDET, RÅDET,
EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN Den europeiska gröna given

Sammanfattning

Den 11 december 2019 presenterade Europeiska kommissionen meddelandet om den europeiska gröna given. Syftet med den gröna given är att ställa om EU:s politik till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi med nettonollutsläpp 2050 och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från resursförbrukningen. Den ska också skydda, bevara och förbättra EU:s naturkapital och skydda allmänhetens hälsa och välbefinnande från miljörelaterade risker och effekter. Meddelandet är en första färdplan för de centrala politiska strategier och åtgärder som krävs för att den europeiska gröna given ska bli verklighet. En rad lagstiftningsförslag och strategier kommer att följa de närmaste åren.

Regeringen välkomnar meddelandet om en europeisk grön giv för Europeiska unionen och att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt under den nya kommissionens mandatperiod. Klimatomställningen innebär en möjlighet att stärka EU:s konkurrenskraft och välfärd. En klimatlag på EU-nivå bör lägga fast ett långsiktigt utsläppsmål om netto-nollutsläpp till senast 2050 samt vägledande principer för att nå detta mål. Förslagen bör grunda sig på ett tydligt europeiskt mervärde och samhällsekonomisk effektivitet. Regeringen återkommer till riksdagen avseende enskilda initiativ när de har presenterats.

1.1 Ärendets bakgrund

I juni 2019 antog Europeiska rådet en ny strategisk agenda för de kommande fem åren. Att bygga ett klimatneutralt, grönt, rättvist och socialt Europa var en av fyra huvudprioriteringar i den strategiska agendan. Kommissionens nya ordförande Ursula von der Leyen har därefter presenterat sina politiska riktlinjer där den europeiska gröna given lyftes fram som en viktig prioritering. Den 11 december 2019 presenterade kommissionen den europeiska gröna given.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen anger att den gröna given är en ny tillväxtstrategi som syftar till att ställa om EU:s politik till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi där det 2050 inte längre förekommer några nettoutsläpp av växthusgaser och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från resursförbrukningen. För att uppnå syftet krävs samordning mellan alla politikområden. Alla åtgärder och strategier på EU-nivå ska bidra till de mål som sätts upp i den gröna given.

Meddelandet är en första färdplan för de centrala politiska strategier och åtgärder som krävs för att den europeiska gröna given ska bli verklighet. En rad lagstiftningsförslag och strategier kommer att följa de närmaste åren. Utöver att föreslå nya åtgärder kommer kommissionen arbeta med medlemsstaterna för att säkerställa att gällande lagstiftning som berörs av den gröna given genomförs på ett effektivt sett.

För att genomföra den europeiska gröna given finns det ett behov att ställa om politiken för energi, ekonomi, industri, produktion, konsumtion, storskalig infrastruktur, transporter, livsmedel, jordbruk, byggverksamhet, skatter och socialpolitik. För att nå miljö-, klimat-, och energimålen vill kommissionen sätta högre värde på skydd och återställande av naturliga ekosystem, hållbar resursanvändning och förbättringar av människors hälsa.

Den gröna given är en integrerad del av kommissionens strategi för att genomföra Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling. Kommissionen avser integrera FN:s mål för hållbar utveckling i planeringsterminen. Kommissionen vill även investera i den digitala omställningen. Nedan redogörs övergripande för de centrala strategier och åtgärder som anges i meddelandet.

Skärpning av EU:s klimatmål för 2030 och 2050

Kommissionen presenterade 2018 en vision om hur klimatneutralitet ska ha uppnåtts 2050 i meddelandet En ren jord åt alla – En europeisk strategisk vision för en stark, modern, konkurrenskraftig och klimatneutral ekonomi, KOM (2018) 773 (se FaktaPM 2018/19:FPM19). Denna vision ska ligga till grund för den långsiktiga klimatstrategi som EU i början av 2020 ska lägga fram enligt Parisavtalet. Kommissionen avser att lägga fram ett förslag om en klimatlag för EU i mars 2020 där målet om klimatneutralitet till 2050 byggs in i lagstiftningen. Senast sommaren 2020 avser kommissionen lägga fram en plan för att höja EU:s mål för minskade växthusgasutsläpp för 2030 till minst -50%, med sikte på -55%. Kommissionen avser senast i juni 2021 se över och vid behov föreslå ändringar av alla relevanta klimatrelaterade politiska instrument, bl.a. systemet för utsläppshandel, ansvarsfördelningsförordningen, förordningen om markanvändning, förändrad markanvändning och skogsbruk samt energiskattedirektivet. I fråga om energiskattedirektivet förespråkar kommissionen att förslaget antas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet med kvalificerad majoritet i stället för enhällighet, vilket är huvudregeln för beslut på skatteområdet. Kommissionen avser att under år 2021 föreslå en gränsjusteringsmekanism för koldioxid för att minska risken för koldioxidläckage, vilket ska säkerställa att importpriser återspeglar produkters koldioxidinnehåll, om rådande skillnader i klimatambition mellan världsekonomierna kvarstår.

Klimatanpassning

Kommissionen avser även anta en ny EU-strategi för klimatanpassning eftersom klimatets förändring kommer fortsatt att skapa stora påfrestningar i Europa. Strategin ska syfta till att stärka insatserna för att integrera ett klimatperspektiv i beslut, att öka förmågan att stå emot yttre förändringar samt av förebyggande arbete och beredskap.

Ren, prisvärd och säker energiförsörjning

En ytterligare minskning av energisystemets koldioxidutsläpp är avgörande för att nå klimatmålen till 2030 och 2050. Vid behov avser kommissionen föreslå en översyn av energilagstiftningen senast i juni 2021, och avser se över förnybart- och energieffektiviseringsdirektiven där EU-målen för dessa områden fastställs. Kommissionen vill att konsumenterna ska involveras i omställningen till ren energi. Kommissionen avser även lägga fram en strategi för vindkraft till havs 2020 och se över förordningen om transeuropeiska energinät.

Ren industri och cirkulär ekonomi

I mars 2020 avser kommissionen presentera en industristrategi för EU och en ny handlingsplan för cirkulär ekonomi. Handlingsplanen kommer att ha

särskild inriktning på resursintensiva sektorer som textilier, bygg, elektronik och plast. Planen kommer bl.a. att omfatta förslag på gemensamma metoder för hållbara produkter, främja nya affärsmodeller och fastställa minimikrav som hindrar att miljöskadliga produkter släpps ut på marknaden inom EU. Kommissionen tänker även följa upp 2018 års plaststrategi och bl.a. fokusera på åtgärder mot avsiktligt tillsatta mikroplaster och oavsiktliga utsläpp av plast från exempelvis textilier och däckslitage. Kommissionen avser att ta fram förslag när det gäller bl.a. plast, konsumentinformation, offentlig upphandling och avfallshantering. Kommissionen anser även att EU bör sluta att exportera avfall utanför EU och kommer att se över bestämmelserna om avfallstransporter och olaglig export. Tillgången till resurser är en säkerhetsfråga för att genomföra den gröna given och kommissionen tänker bl.a. stödja forskning och innovation för utveckling av teknik för rent stål som leder till koldioxidfri stålproduktion senast 2030 och undersöka om en del av den finansiering som håller på att likvideras inom europeiska kol- och stålgemenskapen kan tas i anspråk. Innovationsfonden i EU:s utsläppshandelssystem ska bidra till att driftsätta storskaliga projekt. Kommissionen avser fortsätta att genomföra den strategiska handlingsplanen för batterier och stödja den europeiska batterialliansen. Kommissionen avser under 2020 även föreslå lagstiftning för en cirkulär och hållbar värdekedja för alla slags batterier. Kommissionen avser att se över hur digital teknik kan användas för att hantera klimatförändringarna och skydda miljön. Informations- och kommunikationssektorns energieffektivitet kommer att granskas liksom frågor om återvinning.

Energi- och resurseffektivt byggande och renovering

Kommissionen vill se en ökad renoveringstakt för att sänka energikostnaderna och minska energifattigdomen. Kommissionen ska bedöma medlemsstaternas nationella långsiktiga renoveringsstrategier, undersöka möjligheterna att inkludera utsläpp från byggnader i EU:s utsläppshandelssystem samt se över byggproduktförordningen. Kommissionen vill se ett samarbete med berörda parter om ett nytt renoveringsinitiativ 2020 och arbeta för att undanröja nationella regleringshinder som hämmar investeringar i energieffektivitet i hyreshus och hus med flera ägare. Kommissionen avser vidare undersöka möjligheterna att inkludera utsläpp från byggnader i EU:s handel med utsläppsrätter samt se över byggproduktförordningen (EU) nr 305/2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG.

Hållbar och smart mobilitet

Kommissionen menar att växthusgasutsläppen från transport behöver minska med 90% för att nå klimatneutralitet och att alla trafikslag behöver bidra till minskningen. Kommissionen lyfter bland annat vikten av multimodala

transporter, automatiserade och delade fordon, prissättning av transport och alternativa bränslen. Kommissionen kommer 2020 att anta en strategi för hållbar och smart mobilitet. Senast 2021 tänker kommissionen lägga fram åtgärder för bättre förvaltning och ökad kapacitet på järnvägar och inre vattenvägar. På luftfartsområdet kommer arbetet med att anta kommissionens förslag om ett gemensamt europeiskt luftrum att återupptas. Kommissionen kommer genom olika finansieringsinstrument att bidra till utvecklingen av system för trafikstyrning och integrerade mobilitetslösningar. Subventioner av fossila bränslen bör enligt kommissionen upphöra och i samband med översynen av energiskattedirektivet kommer kommissionen att granska de nuvarande undantagen från skatteplikt. Kommissionen tänker också föreslå att EU:s handel med utsläppsrätter utvidgas till sjöfartssektorn och att antalet utsläppsrätter i utsläppshandelssystemet som tilldelas kostnadsfritt till flygbolag minskas. Kommissionen vill se hur man kan uppnå effektiva vägavgifter och behålla ambitionsnivån gällande Eurovinjettdirektivet, alternativt dra tillbaka förslaget och återkomma med andra åtgärder.

Kommissionen kommer att stödja utbyggnaden av offentliga laddnings- och tankstationer, överväga lagstiftning för att främja produktion och användning av hållbara alternativa bränslen för de olika trafikslagen och se över direktivet om infrastruktur för alternativa bränslen och förordningen om transeuropeiska transportnät. Kommissionen konstaterar att föroreningar från transportsektorn måste minska drastiskt, särskilt i städer. Därför avser kommissionen föreslå strängare krav på utsläpp av luftföroreningar från fordon med förbränningsmotorer och se över lagstiftningen om utsläpp av koldioxid från personbilar och lätta nyttofordon. Kommissionen överväger en utökning av EU:s handel med utsläppsrätter till vägtransporter. Vidare konstaterar kommissionen att luftkvaliteten bör förbättras nära flygplatser, genom att man tar itu med utsläpp från flygplan och flygplatsverksamhet.

Ett rättvist, hälsosamt och miljövänligt livsmedelssystem

Kommissionen avser under våren 2020 lägga fram en strategi – från jord till bord – som täcker alla länkar i livsmedelskedjan och ska bana väg för en mer hållbar livsmedelspolitik. Livsmedelsproduktionen resulterar i föroreningar av luft, vatten och jord och bidrar till klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald. Den gemensamma jordbruks- och den gemensamma fiskeripolitiken blir enligt kommissionen ett viktigt verktyg för att stödja strategin. Minst 40% av den gemensamma jordbrukspolitikens totala budget, och minst 30% av havs- och fiskerifonden ska bidra till klimatåtgärder. De nationella strategiska planerna för jordbruket måste också spegla en högre ambitionsnivå för att avsevärt minska användningen och riskerna med kemiska växtskyddsmedel, gödselmedel och antibiotika. Kommissionen vill också att strategin från jord till bord ska bidra till den cirkulära ekonomin och minska livsmedelsindustrins och detaljhandelns miljöpåverkan. Strategin

ska även stimulera en hållbar livsmedelskonsumtion och främja hälsosamma livsmedel till rimliga priser för alla, samt innehålla förslag för att förbättra jordbrukarnas ställning i värdekedjan.

Bevarande och återställande av ekosystem och biologisk mångfalden

Kommissionen vill att EU intar en nyckelroll i förhandlingarna om bevarande och återställande av ekosystem och biologisk mångfald. Senast i mars 2020 avser kommissionen lägga fram en strategi för biologisk mångfald, som ska följas upp med särskilda åtgärder under 2021 samt utgöra underlaget för EU:s positioner i förhandlingarna om ett nytt ramverk inom Konventionen för biologisk mångfald (CBD). Kommissionen avser att ange vilka åtgärder, däribland lagstiftning, som kan hjälpa medlemsstaterna att förbättra och återställa skadade ekosystem till god ekologisk status. Med utgångspunkt i strategin avser kommissionen även utarbeta en ny EU-skogsstrategi för hela skogscykeln. Kommissionen kommer att vidta åtgärder, däribland lagstiftning, för att stötta värdekedjor som inte bidrar till avskogning.

Nollföroreningsvision för en giftfri miljö

Kommissionen menar att det, för att skapa ett bättre skydd för medborgare och ekosystem, krävs en nollföroreningsvision för en giftfri miljö. Kommissionen avser av denna anledning anta nollföroreningsplaner för luft, vatten och mark under 2021. Inom ramen för strategin från jord till bord är det tänkt att föroreningarna från övergödning ska minska. Kommissionen vill därtill föreslå nya åtgärder för att ta itu med föroreningar i dagvattnet, exempelvis i relation till mikroplaster och kemikalier, inklusive läkemedel. Kommissionen tänker även se över EU:s åtgärder mot föroreningar från stora industrianläggningar och lägga fram en kemikaliestrategi för hållbarhet. Kommissionen avser stärka luftvårdsarbetet och föreslå striktare luftkvalitetsnormer i linje med WHO:s riktlinjer.

Finansiering, investering och rättvis omställning

Kommissionen har beräknat att det krävs 260 miljarder euro i ytterligare investeringar per år, det vill säga cirka 1,5% av BNP 2018, om man ska nå målen för 2030 och att det krävs att både offentlig och privat sektor mobiliseras. För det investeringsbehov som måste tillgodoses för att lyckas med den gröna given har kommissionen lagt fram en investeringsplan för att tillgodose ytterligare finansieringsbehov. Kommissionen föreslår ett 25%-mål för integrering av klimatfrågor i alla EU-program. EU:s budget ska bidra till att klimatmålen uppnås på intäktssidan och kommissionen har föreslagit nya intäktssidor genom så kallade egna medel. Minst 30% av InvestEU-fonden ska bidra till att bekämpa klimatförändringar.

Alla medlemsstater har inte samma utgångsläge eller kapacitet att hantera omställningen och kommissionen har därför föreslagit en mekanism för rättvis omställning, inklusive en fond för rättvis omställning (Just Transition Fund, JTF). Mekanismen ska utnyttja finansieringskällor från EU:s budget och Europeiska investeringsbanksgruppen för att mobilisera privata och offentliga medel och kommissionen ska hjälpa medlemsstaterna och regioner med omställningsplaner.

Under tredje kvartalet 2020 kommer kommissionen att lägga fram en förnyad strategi för hållbar finansiering. Kommissionen kommer bl.a. att se över direktivet om icke-finansiell rapportering, göra det lättare att identifiera hållbara investeringar genom märkning och integrera klimatrisker i EU:s tillsynsregelverk.

Miljöanpassa medlemsstaternas budgetar och rätt prissignaler

Kommissionen vill samarbeta med medlemsstaterna för att granska och jämföra metoder för grön budgetering. På nationell nivå vill kommissionen att den gröna given ska skapa förutsättningar för omfattande skattereformer och att subventioner för fossila bränslen tas bort. Kommissionens förslag om mervärdesskattesatser, som ligger hos rådet, ska antas snabbt och riktlinjerna om statligt stöd ska ses över senast 2021.

Forskning och utbildning

Kommissionen föreslår att minst 35% av Horisont Europas budget ska användas för finansiering av nya klimatlösningar. En omedelbar prioritering är att öka EU:s förmåga att förutse och hantera miljökatastrofer.

Kommissionen ska förbereda en europeisk kompetensram för att bidra till utveckling och bedömning av kunskaper, kompetens och attityder när det gäller klimatförändring. I syfte att mobilisera 3 miljarder euro i investeringar i skolinfrastuktur under 2020 har kommissionen bl.a. stärkt samarbetet med Europeiska investeringsbanken. Kompetensagendan och ungdomsgarantin kommer att uppdateras för att öka anställningsbarheten inom den gröna ekonomin.

EU som global ledare

Kommissionen betonar att klimatförändringar och miljöförstöring kräver globala lösningar. Kommissionen meddelar därför att den kommer att utveckla en gröna given-diplomati som med diplomati, handelspolitik,

utvecklingsstöd och andra utrikespolitiska medel är tänkt att främja en hållbar utveckling i andra delar av världen. Parisavtalet är det multilaterala ramverk som ska bekämpa klimatförändringarna. Koldioxidmarknaden ska utvecklas för att skapa ekonomiska incitament för klimatåtgärder.

Kommissionen ser det som särskilt viktigt att stödja EU:s närmaste grannar i klimatarbetet. Arbetet med en grön agenda för västra Balkan fortgår. I relation till Afrika vill kommissionen att de två kontinenterna ska samarbeta för att skapa hållbara investeringar och arbetstillfällen.

Kommissionen vill använda handelspolitiken för att stödja en grön omställning. Kommissionen kommer att föreslå att efterlevnaden av Parisavtalet blir ett väsentligt element i alla framtida övergripande handelsavtal. EU ska använda sin expertis för att uppmuntra partnerländer att utveckla ambitiösa regelverk som både främjar handel och stärker miljö och klimat. I egenskap av världens största inre marknad kan EU fastställa standarder som gäller för globala värdekedjor. Kommissionen kommer att fortsätta att arbeta på nya standarder för hållbar tillväxt och använda sin ekonomiska tyngd för att utforma internationella standarder som överensstämmer med EU:s miljö- och klimatambitioner. Den kommer att arbeta för att underlätta handel med miljövaror och -tjänster och stödja öppna marknader för hållbara produkter. Kommissionen hänvisar även till ett förslag till instrument för grannskapspolitik, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete där det föreslås att 25% av dess budget ska anslås till klimatrelaterade mål.

En europeisk klimatpakt för att engagera allmänheten

Kommissionen kommer att lansera en europeisk klimatpakt senast i mars 2020. Den ska på tre olika sätt engagera allmänheten i miljöåtgärder. För det första ska kommissionen uppmuntra till informationsutbyte och inspiration och främja allmänhetens insikter i de hot och utmaningar som klimatförändringar och miljöförstörelse innebär, samt hur de ska kunna motverkas. För det andra ska det finnas fysiska och virtuella platser för att kunna utbyta idéer och arbeta tillsammans med åtgärder. För det tredje ska kommissionen arbeta med att underlätta för gräsrotsinitiativ om klimatförändringar och miljöskydd.

EU-fonder, inklusive för landsbygdsutveckling, ska hjälpa landsbygdsområden att utnyttja möjligheter inom den cirkulära ekonomin och bioekonomin. Kommissionen understryker att den gröna given ska ta särskild hänsyn till de yttersta randområdena och deras särskilda utsatthet och tillgångar, biologisk mångfald och förnybara energikällor.

Kommissionen ska lägga fram ett nytt miljöhandlingsprogram som kompletterar den europeiska gröna given. Den ska omfatta en ny övervakningsmekanism för att uppnå miljömålen. Kommissionen överväger att se över Århusförordningen, som förenklar icke-statliga organisationers och invånares möjlighet att ifrågasätta lagligheten i beslut som påverkar miljön.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet avser en strategi som inte innehåller konkreta förslag på åtgärder eller ny politik. EU:s mer ambitiösa klimatmål till 2050 och kommande ambitionshöjning för 2030 kommer dock att kräva åtgärder och lagstiftning som kan få effekt på svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionens meddelande har ingen omedelbar budgetär konsekvens för Sverige då det inte innehåller konkreta förslag till åtgärder. Många av de aviserade förslagen kommer däremot resultera i åtgärder som kan få samhällsekonomiska effekter samt påverka medlemsstaternas nationella budgetar och EU:s årsbudget och därmed få budgetära konsekvenser för medlemsstaterna. Delar av de aviserade förslagen i meddelandet kommer att behandlas inom ramen för förhandlingarna om EU:s nästa fleråriga budgetram (MFF).

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar på ett övergripande plan meddelandet om en europeisk grön giv för Europeiska unionen och att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt under den nya kommissionens mandatperiod. Det är angeläget att den höga ambitionen omsätts i konkret politik och lagstiftning. Förslagen behöver åtföljas av gedigna konsekvensanalyser för EU. Konsekvenserna för Sverige behöver också analyseras noga. Regeringen välkomnar särskilt förslag med tydligt europeiskt mervärde och där den europeiska plattformen kan användas för att lösa gränsöverskridande miljö- och energiproblem. När reglering behövs på EU-nivå är det viktigt att ta hänsyn till att kostnadseffektiviteten för specifika åtgärder kan skilja sig åt mellan medlemsstater och beroende på när i tiden de genomförs. Omställningen till ett klimatneutralt och hållbart Europa måste påskyndas, omfatta alla sektorer samt genomföras på ett samhällsekonomiskt effektivt och inkluderande sätt inom ramen för långsiktigt hållbara offentliga finanser. Regeringen välkomnar att den gröna given ska bidra till en konkurrenskraftig ekonomi som också skyddar, bevarar och förbättrar EU:s naturkapital och biodiversitet samt allmänhetens hälsa och välbefinnande. Regeringen stödjer

ansatsen att EU-budgeten ska bidra till en klimatomställning i hela EU. Utgiftsdrivande åtgärder, som exempelvis fonden för rättvis omställning (Just Transition Fund) behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF).

Regeringen stödjer ambitionen att integrera hållbarhet i all EU-politik för att nå klimat- och miljömålen. Som en konsekvens av skärpta mål för miljö och klimat behöver EU:s sektors- och genomförandelagstiftning, processer och regelverk ses över så snart som möjligt så att dessa bidrar till, och inte motverkar, att miljö- och klimatmålen nås. För ett effektivt genomförande av förslag relaterade till den gröna given, bör insatser i när så är lämpligt integreras i redan befintliga EU-verktyg och -processer.

Samtidigt är det viktigt att varje politikområde hanteras inom den mest lämpliga ramen för EU-samarbetet, baserad på den fördragsfästa kompetensfördelningen och utifrån proportionalitets- och subsidiaritetsprinciperna.

Vad gäller planeringsterminen anser regeringen att den även fortsättningsvis bör fokusera på sina kärnfrågor som rör att säkerställa sunda offentliga finanser, förebygga och korrigera makroekonomiska obalanser, främja hållbar ekonomisk tillväxt, välfungerande arbetsmarknader och social inkludering.

Kvinnors och mäns klimatpåverkan skiljer sig åt, och även hur de i sin tur påverkas av klimatförändringarna. Därför anser regeringen att EU:s gröna giv måste genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv i såväl analys- som genomförande- och uppföljningsfasen.

Regeringen avser återkomma till riksdagen med specifika synpunkter när de enskilda initiativen har presenterats. I detta skede har regeringen följande preliminära ståndpunkter beträffande några av de viktigare initiativen i meddelandet.

Regeringen anser att en klimatlag på EU-nivå bör lägga fast det långsiktiga utsläppsmålet om netto-nollutsläpp till senast 2050 samt vägledande principer för att nå detta mål. EU:s mål för minskningar av växthusgasutsläpp till 2030 bör skärpas till minst -55% jämfört med 1990 och vara i linje med Parisavtalets 1,5-gradersmål. Lagstiftningen i klimatramverket till 2030 behöver skärpas, framför allt inom EU:s utsläppshandelssystem och förordningen om ansvarsfördelning för utsläpp av växthusgaser inom 2030-ramverket. Samtidigt får regelverket inte hindra en långsiktigt ökad och hållbar produktion av bioenergi, livsmedel och fossilfria material från jord- och skogsbruket. En översyn av EU:s 2030-mål bör möjliggöra att EU kan höja sitt åtagande under Parisavtalet under 2020, i god tid innan klimattoppmötet COP26.

Regeringen välkomnar en genomgripande analys från kommissionen om hur en gränsjusteringsmekanism för koldioxid skulle kunna utformas så att den praktiskt fungerar som en klimatåtgärd och ett effektivt verktyg för att

motverka koldioxidläckage, samtidigt som effekterna på handel och konkurrenskraft inklusive förenligheten med WTO-regelverket analyseras.

Regeringen välkomnar att en strategi för klimatanpassning tas fram i syfte att ge ett europeiskt mervärde och samordningsvinster. Ett stärkt EU-arbete bidrar också till regeringens mål för klimatanpassning om att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringarna genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Regeringen stödjer inte en övergång till beslutsfattande med kvalificerad majoritet på skatteområdet. Det är viktigt att respektera medlemsstaternas befogenheter på skatteområdet, liksom de nationella parlamentens roll vid beslut om skattefrågor. Enhälligheten säkrar regeringens och riksdagens inflytande och befogenhet över skattefrågorna.

Regeringen ser fram emot en översyn av EU:s system för handel med utsläppsrätter (ETS), bl.a. för att ökade kostnader för utsläppen ska bli en starkare drivkraft i klimatomställningen. Regeringen välkomnar vidare en översyn av förnybart- och energieffektiviseringsdirektiven mot bakgrund av ökad ambition, liksom initiativ som siktar på att ta sig an långsiktiga utmaningar på energiområdet.

EU:s industripolitik måste bidra till omställningen till ett klimatneutralt samhälle och tillvarata de möjligheter som en omställning till en cirkulär och biobaserad ekonomi, strukturomvandling, digitalisering samt den ökade betydelsen av tjänstefiering och regionala värdekedjor medför. Regeringen framhåller vikten av att en ny handlingsplan för cirkulär ekonomi innehåller konkreta och ambitiösa åtgärder som bidrar till omställningen till en cirkulär ekonomi med resurseffektiva och giftfria kretslopp. Handlingsplanen bör omfatta initiativ till en textilstrategi och fortsatta åtgärder på EU-nivå för att förebygga och hantera de miljöproblem som uppkommer på grund av plast, mikroplast och inom byggsektorn.

Regeringen välkomnar kommissionens översyn av EU:s åtgärder mot föroreningar från stora industrianläggningar. Regeringen anser att det måste finnas en samstämmighet mellan handlingsplanen för cirkulär ekonomi, industristrategin och industriutsläppsdirektivet.

Regeringen ställer sig positiv till en revidering av byggproduktförordningen och att denna tar hänsyn till cirkulär ekonomi.

Regeringen ser positivt på kommissionens initiativ om en strategi för en hållbar och smart mobilitet. Det behövs en kombination av olika styrmedel, som regleringar, prissättning, finansiering och information för att minska transportsektorns utsläpp. EU behöver särskilt bidra till fler fordon med nollutsläpp eller mycket låga utsläpp, snabb elektrifiering och en övergång till hållbara förnybara drivmedel samt ökad transporteffektivitet, t ex genom att underlätta för överflyttning till järnväg.

Regeringen välkomnar kommissionens initiativ till en strategi för en hållbar livsmedelskedja. Hållbara livsmedelssystem bör utöver fokus på en hållbar livsmedelsproduktion även innehålla verktyg för konsumenter som underlättar hållbara och hälsomässiga val. Regeringen stödjer en hållbar animalieproduktion med strängare djurskyddskrav och ett förebyggande djurhälsoarbete som ger friska djur och en låg antibiotikaanvändning, samt utvecklingen av nya klimatsmarta, vegetariska livsmedel och ökad odling av proteingrödor.

Den nya gemensamma jordbrukspolitiken och den gemensamma fiskeripolitiken kommer att vara centrala delar för att nå målsättningarna i strategin.

Regeringen stödjer att kommissionen tidigt under mandatperioden presenterar ett förslag om en strategi med mål för biologisk mångfald efter 2020. Strategin bör innehålla åtgärder som adresserar de viktigaste påverkansfaktorerna som orsakar förlust av biologisk mångfald och dess ekosystemtjänster.

Regeringen välkomnar en ökad ambition för att minska användning av och risker med kemiska växtskyddsmedel och antibiotika inom EU.

Regeringen välkomnar att kommissionen tar fram en ny skogsstrategi för EU under 2020 för att ersätta den nuvarande som löper ut efter 2020. Regeringen anser att strategin även fortsättningsvis ska betona skogens mångsidighet och ta sin utgångspunkt i hållbart skogsbruk och därmed omfatta både brukande och bevarande av skog som jämbördiga mål. Regeringens målsättning är att EU:s skogsstrategi efter 2020 ska vara jämbördig och samstämmig med, och av samma relevans som andra EU-strategier, särskilt EU:s strategier om biologisk mångfald, bioekonomi respektive om klimatanpassning. Skogsstrategin ska också vara samstämmig med övriga delar av den gröna given. Samtidigt ska det nationella självbestämmandet i skogliga frågor fortsatt värnas.

Regeringen välkomnar kommissionens nollutsläppsvision för en giftfri miljö. Kommissionen bör också presentera en EU-handlingsplan för högfluorerade ämnen (PFAS) och vidta åtgärder för att minska utsläpp av läkemedel i miljön.

Miljöambitionerna kan inte uppnås av EU på egen hand då klimatförändringarna inte begränsas till nationsgränser. Genom internationellt samarbete och handel kan den globala miljöpåverkan minska,

hållbar konsumtion stärkas och den cirkulära ekonomin utvecklas. Regeringen anser att användningen och utvecklingen av internationella standarder bör främjas för att undvika en fragmentering i den globala handeln. Regeringen avser därför verka för att främja en utveckling av europeiska standarder som i största möjliga utsträckning överensstämmer med internationella standarder. Regeringen anser vidare att Sverige bör driva på för att de internationella och europeiska regelverken för bl.a. exportkrediter och annan offentlig handelsfinansiering bidrar till hållbarhet och uppfyllandet av Parisavtalet. Vidare vill regeringen lyfta fram vikten av EU:s fortsatta arbete för att underlätta handel med miljövaror och -tjänster.

Handelns betydelse för genomförandet av Agenda 2030 och Parisavtalet blir allt mer framträdande. Hållbarhetsdimensionen är en viktig utgångspunkt för nya frihandelsförhandlingar. Sverige ska verka för fler djupa och breda frihandelsavtal mellan EU och tredje part, att dessa tar hänsyn till miljö och hållbarhet, inklusive Parisavtalet. Regeringen anser att kommissionen bör analysera möjligheten att inkorporera Parisavtalet som en väsentlig klausul i samarbetsavtal, inklusive frihandelsavtal med tredje part.

Regeringen anser att det fortsatta arbetet med den gröna given i högre grad bör inkludera åtgärder ifråga om tjänster, särskilt främjande av konsumtion av hållbara tjänster samt av förmedlingstjänster som möjliggör den cirkulära ekonomin.

EU:s miljö- och klimatpolitik under mandatperioden bör bidra till genomförandet av Agenda 2030 och FN:s globala mål för hållbar utveckling. EU ska vara ledande i den globala omställningen till klimatsmarta samhällen och genomförandet av Parisavtalet. I denna ledarroll ligger också att driva på andra länder att öka sin ambitionsnivå.

Ett förslag om ett åttonde miljöhandlingsprogram med hög ambitionsnivå och konkreta och mätbara prioriteringar och mål bör presenteras tidigt under 2020.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter om meddelandet är ännu inte kända. Under Europeiska rådet den 12–13 december 2019 ställde sig samtliga medlemsstater, förutom Polen, bakom klimatstrategin för att EU ska nå netto-nollutsläpp senast 2050.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

2019/20:FPM13

Institutionernas ståndpunkter om meddelandet är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet om kommissionens europeiska gröna giv avses inte remitteras.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt. Kommissionens meddelande avser en första färdplan som endast informerar om kommande politiska strategier och åtgärder.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt. Kommissionens meddelande avser en första färdplan som endast informerar om kommande politiska strategier och åtgärder.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Meddelandet förväntas diskuteras i ett flertal rådskonstellationer under våren 2020.

4.2 Fackuttryck/termer